

SZÉLMALOMHARC!

Abból a nehezen belátható szekrényből, a Malév Zrt. után újabb „csontváz” került napvilágra: hogyan tovább Dunafer Zrt.? A válság után, a cég gyengélkedése nem volt titok, de a 2012. évi 25 milliárd forint körüli veszteség az orosz tulajdonost is fájdalmas lépésre kényszerítette és drámai létszámleépítésről határozott. Az 1500 fő elbocsátása a választások előtti fél évben és a kormány 1 millió új munkahely létrehozását ígérő politikája fényében úgy tűnik, hogy a rövid és hosszabb távú gazdasági célszerűség helyett a rövid távú politikai érdekek kapnak prioritást.

Aligha túlértékelhető persze a kormány szándéka, hogy megoldást keres a létszámleépítés elkerülésére, de az adott esetben nem csak egy vállalatról és annak válságos helyzetéről van szó, hanem a korábbi évtizedek meghatározó jelentőségű iparának, a vas- és acélipar jövőbeni hazai sorsáról is. Lehet-e, szabad-e, különösen állami tulajdonként Magyarországon ilyen tevékenységet gründolni? Versenyképessé tehető-e a Dunafer által képviselt vas- és acélipari profil, ez itt a kérdés.

Abból indulhatunk ki, hogy az EU fejlett országaiból a vas- és acélipar több mint két évtizede kivonult, lényegében csak a minőségi acélgyártás jelentéktelen, de fontos szelete működik. Globalizálódó világunkban olyan munkamegosztás alakult ki, hogy a kevésbé tudásigényű alpanyaggyártás, így a vas- és acélipar is a feltörekvő országokba – Kína, India, Brazília – települt és helyüket az innovatív, nagy hozzáadott értéket képviselő új iparágak és szolgáltatások vették át. A fejlett európai vas- és acélipar kimúlását alapvetően három, mindent maga alá rendelő követelmény váltotta ki.

Egyrészt, a környezetvédelem előtérbe kerülése és az ezzel kapcsolatos európai előírások és követelmények, az erősen szennyező alpanyaggyártást, különösen pedig a vas- és acélipart kiutálták, megdrágították, így versenyképessége radikálisan csökkent. Másrészt, a vas- és acélipar a leginkább energiaigényes tevékenység és az energiastruktúrában bekövetkezett drámai átrendeződések az energiaszolgáltatás, amely ugyancsak környezetterhelő költségeit jelentősen megemelték. És végül, Európa fejlett térségeiben kialakult bérszínvonal, az egyébként különösebben magas szakképzettséget csak szerény mértékben kívánó vas- és acélipar termékeit részben megdrágították, részben a komoly fizikai erőfeszítést és a nehezen elviselhető munkakörülmények végzése, a szükséges munkavállalók létszámát látványosan leszűkítette.

Az európai vas- és acélipar kimúlását meghatározó tényezők a Dunafer Zrt. jelenét és jövőjét is egyértelműen alakítja, sőt súlyos hátrány, hogy a kiinduló alanyagok tekintetében sokkal inkább importra támaszkodik. Azon túl, hogy ez a jellemző az ország külkereskedelmi mérlegét rontja, különösen a válság utáni erőteljesen romló forintárfolyam miatt, a hazai termelés költségeit látványosan megemelte. A hazai bérek ugyan elmaradnak a fejlett országokéhoz képest és a munkaerő is rendelkezésre áll, de a globális világpiacon meghatározó szerepet játszó országok – Kína, India, Brazília – bérszínvonalához képest így is jóval magasabbak. A Dunafer Zrt. műszaki-, gazdasági paraméterei a világpiacon meghatározó mutatóknál jóval szerényebbek.

Kissé nyersen fogalmazva, EU mostani és várható környezetvédelmi követelményei között, a relatív magas energiaárak mellett, s végül a kialakult bérszínvonalon a vas- és acélgyártás ma és a jövőben, Európában egyszerűen nem lehet versenyképes és az ilyen profilú cégek szükségszerűen tartósan veszteségesek lesznek.

Különösen kedvező konjunktúra például a 2009. évi válság előtti években a veszteség mértéke talán elviselhető, de ahogyan a Dunafer Zrt. példája is mutatja, az elhúzódó válság és a pangás, továbbá az alacsonyra esett igények és árak időszakában a veszteség már kezelhetetlenné válik. Ezen a fájdalmas helyzeten a vállalati-, szakmai irányítás milyensége vagy az egyszeri intézkedések, például létszámleépítés, enyhíthet ugyan, de a globális komparatív hátrányokat aligha ellensúlyozhatja.

Ami pedig a létszámleépítést illeti, teljesen elfogadható az a vélekedés, hogy „minden személy sorsa fontos”, az 1500 fő pedig még inkább, de jelenleg a munkanélküliek száma közel félmillió és ennek fele már semmi támogatást nem kap. Amennyiben az 1500 fő megmentéséért az állam évi 25 milliárdos veszteséget vállal, ez fejenként – a jelenlegi béreken kívül – 16,5 millió forint többletköltségvetés kiadást feltételez. A félmillió munkanélkülivel és a sok millió adófizetővel szemben hol itt az igazság és a méltányosság, miközben a probléma megoldhatatlan marad.